

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Rutschem ve věci

žalobců: a) G. M.
 b) A. M.
 oba zastoupeni Organizací pro pomoc uprchlíkům
 se sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
 Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

ve spojeném řízení o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ve věci mezinárodní ochrany ze dne 19. září 2019, č. j. OAM-444/ZA-ZA11-ZA10-2019 a č. j. OAM-443/ZA-ZA11-ZA10-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 19. září 2019, č. j. OAM-444/ZA-ZA11-ZA10-2019 a č. j. OAM-443/ZA-ZA11-ZA10-2019, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Shora označenými rozhodnutími žalovaného nebyla žalobcům udělena mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žalob

2. Tato rozhodnutí napadli žalobci v celém rozsahu včas podanými žalobami, téměř shodného obsahu, přičemž žalobce od počátku odkazoval zejména na azylový příběh žalobkyně a z něho plynoucí důsledky vůči jeho osobě. Oba žalobci totožně uvedli, že žalovaný porušil v řízení o udělení mezinárodní ochrany následující ustanovení:

§ 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), jelikož nepostupoval v souladu se zákony a ostatními právními předpisy;

§ 3 ve spojení s § 2 odst. 4 správního řádu, neboť nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu v souvislosti s:

§ 12 § 14 a § 14a zákona o azylu;

§ 23c zákona o azylu;

§ 50 odst. 2 a odst. 3 správního řádu, jelikož správní orgán nezjistil všechny rozhodné okolnosti a nevyšel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci, napadená rozhodnutí jsou z tohoto důvodu nepřesvědčivá;

§ 50 a odst. 4 správního řádu, neboť žalovaný nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v průběhu řízení najevo;

§ 52 správního řádu, neboť žalovaný neprovedl důkazy, které byly potřebné ke zjištění stavu věci;

§ 68 odst. 3 správního řádu, neboť v odůvodnění napadených rozhodnutí nebylo žalovaným dostatečně uvedeno, jakými úvahami byl veden při hodnocení podkladů a výkladu ustanovení zákona o azylu.

3. Žalobci dále v žalobě totožně uvedli, že jim svědčí důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu ustanovení § 12 až 14a zákona o azylu. Ty byly prokázány jejich věrohodnou výpovědí a doloženy listinnými důkazy. Žalobci se shodují v tom, že žalovaný měl v jejich případě nesprávně posoudit hrozbu pronásledování, resp. vážné újmy ve smyslu ustanovení § 12 a 14a zákona o azylu, jelikož nezjistil skutkový stav věci dostatečně a vyvodil z něj nesprávné závěry o neexistenci azylově relevantního důvodu v zemi původu. Žalovaný tak zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností a nezákonností. Zároveň se měl žalovaný odchýlit od ustálené judikatury správních soudů týkající se přiměřené pravděpodobnosti pronásledování a nebezpečí vzniku vážné újmy.
4. Oba žalobci následně poukázali na azylový příběh žalobkyně, která v průběhu správního řízení upozorňovala na svou politickou aktivitu. Motivací pro tuto činnost pro ni byl bankrot společnosti přímo související s korupcí v Ruské federaci (dále jen „Rusko“). Žalobkyně měla v této společnosti koupit nemovitost pro svou starší dceru, společnost ale zbankrotovala a peníze nevrátila. Nejen žalobkyně, ale i obě její dcery začaly organizovat různé opozičně politické aktivity, do níž se postupem času zapojila celá rodina žalobců. Konkrétně žalobkyně byla dobrovolnicí ve straně Alexeje Navalného (Progres), účastnila se politických akcí této strany, a to včetně následně policií rozebrané demonstrace dne 5. 5. 2018. Ten den spatřují žalobci jako zlomový pro další osud celé rodiny. Nejen, že jejich zeť byl toho dne zadržen, ale jejich kamarád jim poradil rychlé vycestování z Ruska. Nejprve bylo vyřízeno vycestování zete a dcery žalobců. Žalobkyně i po jejich odjezdu z vlasti zůstala politicky aktivní. Dne 1. 3. 2019 byla svévolně zatčena

policií v souvislosti s další účastí na protestu, a to na dva týdny. Následky jejího věznění spatřovala nejen v nachlazení a s ním spojené pracovní neschopnosti, ale zejména poukázala na výhrůžky ze strany státních orgánů. Žalobkyni mělo být také sděleno, že pokud se bude účastnit nějaké další akce na podporu Alexeje Navalného, bude opět zatčena. Vyšetřovatelka, která měla na starosti případ dcer žalobců (týkajících se odnětí jejich rodičovských práv) se měla několikrát vyjádřit o rodině žalobců jako o kriminálních a měla jim vyhrožovat zatčením, podstrčením narkotik apod. Tyto závěry potvrzuje i syn žalobců, který jim měl sdělit, že policie stále chodí do jejich domu a pátrá po žalobkyni a jejich dcerách.

5. Žalobci se obávají pronásledování a mají za to, že jim má být poskytnuta mezinárodní ochrana v souvislosti s uplatňováním politických práv a svobod, zastávání politických názorů a příslušnosti k určité sociální skupině – rodině disidentů. Jsou toho názoru, že jim dále může vzniknout újma v souvislosti s možným opětovným svévolným zatčením, popř. politicky motivovaným odsouzením.
6. Žalobce byl dále toho názoru, že i přes svou příslušnost k sociální skupině definované výše (a to i ve světle konstatování azylových příběhů jeho dětí v napadeném rozhodnutí) mu nebyl udělen azyl ve smyslu ustanovení § 13 zákona o azylu. Žalovaný se měl zabývat možností, že by i žalobce mohl být postižen za činnost svých rodinných příslušníků tak, jak předpokládá článek 36 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (tzv. „kvalifikační směrnice“). To umocňuje i fakt, že výpovědi jeho rodinných příslušníků jsou v zásadě shodné a společně tvoří ucelený obraz příběhu celé rodiny.
7. Žalobci shledali, že žalovaný pracoval s informacemi a podklady pro vydání rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany účelově a tendenčně. Vycházel z nesprávně zjištěného skutkového stavu věci a nepřihlížel pečlivě k všemu, co vyšlo v průběhu řízení najevo, a to i ve vztahu k otázce možného přesídlení žalobců. Jestliže vyjde najevo, že původcem pronásledování je stát nebo státní subjekt, není zpravidla účinná ochrana pro žadatele o mezinárodní ochranu dostupná. Žalovaný zcela rezignoval na individuální posouzení možnosti efektivní ochrany ze strany příslušných státních orgánů. Nebral v potaz, že skutečnost, že se nedomáhali ochrany před výhrůžkami, nemusí být v jejich konkrétním případě na překážku možného udělení mezinárodní ochrany, a informace, které zvolil, jako relevantní pro posouzení dané věci, jsou selektovány z podkladů založených ve správním spisu zcela účelově. Vzhledem k azylovému příběhu žalobců nelze očekávat, že by ruská policie efektivně a nestranně vyšetřila politicky motivované zadržení a výhrůžky odpůrců tamější vlády.
8. Nad rámec výše uvedeného uplatnila žalobkyně v žalobě i námitky vztahující se k její politicky aktivní činnosti a rozporovala neudělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Upozornila, že zastává názory, které nejsou tolerovány ze strany úřadů. Byla za ně postihována ze strany příslušných státních orgánů, ale tyto skutečnosti měly být žalovaným zlehčovány. Žalobkyně má za to, že samotný akt dvoutýdenního protiprávního zadržení, spolu s dalšími skutečnostmi, naplňuje definici pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu a to i z důvodu, že zadržení nebylo jediným aktem ze strany státních orgánů vůči její osobě. Z jejího azylového příběhu a uváděných

souvislosti přitom plynula i pravděpodobnost zahájení trestního stíhání vůči její osobě, přičemž žalovaný domněnky o opaku nijak relevantně neodůvodnil. Nepostupoval ani v souladu se zásadou „*v nevědomosti ve prospěch žadatele*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63 a další).

9. Žalobkyně shrnula, že žalovaný pochybil následovně. V první řadě v tom, že shledal zájem státních orgánů o rodinu žalobkyně ve vztahu k péči o nezletilé děti za legitimní, dále byl toho názoru, že ta se měla obrátit na policii a orgány země původu. Žalovaný rovněž vycházel z premisy, že státní orgány o žalobkyni nejevily zájem. Tyto závěry dovodil z jejího bezproblémového vycestování z Ruska. Žalovaný shledal za zásadní, že žalobkyně nevyužila možnosti vnitřního přesídlení v zemi původu, její vyjádření k zájmu o její osobu shledal čistě spekulativní a konečně označil její výpověď za účelovou z důvodu vnitřních rozporů.
10. Závěrem žalobci navrhli, aby soud napadená rozhodnutí zrušil pro jejich nezákonnost a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
11. Přílohami žalob byla rovněž rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2019 č.j. OAM-495/ZA-ZA11-ZA10-2018, kterým žalovaný udělil panu A. B. (zeťovi žalobců) azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu, a č. j. OAM-494/ZA-ZA11-ZA10-2018, který žalovaný udělil paní A. B. (dceři žalobců) azyl dle § 12 písm. a) zákona o azylu, dětem jmenovaných pak azyl dle § 13 zákona o azylu.

III. Vyjádření žalovaného k žalobám

12. Rovněž vyjádření žalovaného k oběma žalobám reflektovala azylový příběh žalobkyně i žalobce. Žalovaný bral v potaz, že žalobce svůj nárok na udělení mezinárodní ochrany s osudem žalobkyně přímo spojoval.
13. Žalovaný dle svého přesvědčení zjistil skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které žalobci v průběhu správního řízení sdělili, a opatřil si potřebné podklady pro vydání rozhodnutí. Má za to, že dokazování provedl podrobně a zabýval se všemi okolnostmi případu. Je přesvědčen, že dostatečně zjistil skutkový stav, který mu umožňoval vydat ve věci rozhodnutí, pro která si opatřil dostatečné a aktuální informace o zemi původu žalobců. Důvody pro udělení mezinárodní ochrany formou azylu ani tzv. doplňkové ochrany neshledal.
14. K osobě žalobce dále podotkl, že z obsahu jeho sdělení poskytnutých v rámci správního řízení i z obsahu žaloby vyplývá, že ten zemi původu opustil pouze kvůli problémům, které měli jeho příbuzní, nikoli on sám. Pokud se tak se vymezuje vůči postupu a rozhodnutí žalovaného a přitom odkazuje na situaci své dcery a jejího manžela, případně se domáhá udělení mezinárodní ochrany pro žalobkyni - na tomto základě pak dovozuje potřebu jejího udělení jemu samotnému (ať již dle ustanovení § 13 či § 14b zákona o azylu), tato argumentace nemůže obstát. Dcera a zeť nejsou na žalobci existenčně závislí, jejich potíže se nijak bezprostředně nepromítly do jeho života. Příklad žalobcovy manželky byl (vzhledem k její samostatně podané žádosti o mezinárodní ochranu) posouzen v rámci samostatného správního řízení, přičemž správní orgán neshledal ani její žádost důvodnou a doplnil, že každou žádost o mezinárodní ochranu je nezbytné posuzovat zcela individuálně vzhledem ke konkrétním okolnostem jednotlivého případu. Žalobce nebyl dle názoru žalovaného nikdy vystaven jednání, které by bylo možno označit jako pronásledování, a to z jakéhokoli důvodu, tedy ani pro příslušnost k rodině.

V průběhu správního řízení neuvedl a ani správní orgán nezjistil skutečnosti, jež by mohly být logickým předpokladem opodstatněných obav z pronásledování budoucího.

15. K námitkám žalobkyně žalovaný konstatoval, že při posouzení její žádosti o udělení mezinárodní ochrany vycházel především z jejích výpovědí, jí doložených materiálů a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Rusku. Poukázal zejména na to, že žalobkyně kromě jejího jediného zadržení v březnu 2019 neměla v souvislosti s její politickou angažovaností žádné jiné problémy a informace o zahájení trestního stíhání mohou být čistě spekulativního rázu. Zemi rovněž opustila bez problémů. Své zadržení přitom žádným oficiálním způsobem neřešila, nepodala žádnou stížnost ani se neobrátila na soud. K žalobkyni uváděným návštěvám ze strany policie poté žalovaný podotkl, že ani ty nelze považovat za relevantní projev pronásledování ve smyslu zákona o azylu, její výpověď navíc považuje za vágní a neurčitou. Žalovaný uzavřel, že žalobkyně měla a mohla využít možnosti vnitřního přesídlení v rámci Ruska. Zároveň doplnil, že ona a její dcery s rodinami na sobě nejsou existenčně závislé. Záměr žít nadále v blízkosti svých dospělých dcer nelze v posuzovaném případě považovat za skutečnost relevantní z hlediska mezinárodní ochrany, situaci je nezbytné řešit v rámci některého z institutů obsažených v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů. K námitce týkající se příslušnosti žalobkyně k sociální skupině (jíž má být v jejím případě rodina) doplnil, že ta nebyla zadržena pro svou příslušnost ke své rodině, ale pro své jednání během univerziády, kdy spolu s dalšími 5 osobami držela transparent při akci na protest proti zvyšování důchodového věku. Žalovaný trval na tom, že žalobkyně nebyla z azylově relevantních důvodů vystavena pronásledování a není důvod k opodstatněným obavám z něj ani do budoucna.
16. V závěru vyjádření žalovaný shrnul, že vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem má za to, že neporušil žádná ustanovení uvedených právních předpisů a obsah vznesených žalobních námitek není způsobilý zpochybnit jím vyslovené závěry u obou napadených rozhodnutí. Žalovaný poté odkázal na odůvodnění předmětných rozhodnutí, z nichž vyplývá, jakými úvahami se řídil při řešení případu, přičemž své závěry považuje za věcně správné, zákonné a přezkoumatelné, netrpící vadami vytýkanými v žalobách.
17. Žalovaný navrhl zamítnutí žalob pro jejich nedůvodnost.

IV. Replika žalobců

18. Žalobci poté zaslali nadepsanému soudu v předmětné věci repliky datované ke dni 3. 12. 2019. Oba shodně požadovali, aby v řízení před krajským soudem byl proveden důkaz výsledkem jejich dcery A. a zetě A. Žalobci shledali vyjádření žalovaného za zcela obecné vyjádření nesouhlasu s jimi podanými žalobními námitkami a znovu odkázali na obsah obou podaných žalob ve věci. Ty považují shodně oba žalobci za zcela srozumitelné a konkrétní.
19. Žalobce zopakoval, že hlavním motivem jeho odjezdu z vlasti bylo zadržení jeho ženy – žalobkyně, a to na dobu 14 dní. Má dále za to, že lze zařadit pronásledovanou rodinu jakožto sociální skupinu ve smyslu zákona o azylu (srov. čl. 10 odst. 1 písm. d) Směrnice Rady 2004/83/ES i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 Azs 3/2012-45).

20. Žalobkyně konstatovala, že žalovaný pochybil, jelikož si úsudek o míře pravděpodobnosti pronásledování či vážné újmy udělal bez zohlednění předmětných důkazů, pouze na základě bagatelizace obav žalobkyně, svých vlastních subjektivních domněnek a účelově z kontextu vytržených citací některých zpráv o zemi původu. Žalobkyně shledala chybným úsudek žalovaného, že nečelila násilí a doplnila, že nesprávně byla posuzována i její účast v politickém dění. K otázce pronásledování v zemi původu nebyl žalovaným dostatečně zjištěn skutkový stav. Má za to, že k otázce, zda proti ní bylo či nebylo zahájeno v zemi původu nějaké řízení, je nezbytné vycházet zejména z jejích sdělení. Žalobkyně v průběhu správního řízení opakovaně tvrdila, že proti ní nějaké řízení zahájeno pravděpodobně bylo nebo bude, přičemž toto své přesvědčení postavila na vyjádření úředních osob, o čemž se zcela konkrétně vyjádřila např. na str. 2 pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Tato vyjádření však žalovaný v úvahu nevzal. Žalovaným namítané nevyužití dostupných prostředků ochrany v zemi původu shledala žalobkyně rovněž za neoprávněné. A to vzhledem k tomu, že jejím pronásledovatelem byly státní orgány a zprávy o zemi původu vypovídají o bezúčelnosti snah o dovolání se nápravy v případech špatného zacházení ze strany státních aktérů ochrany. Žalobkyně v závěru zopakovala i vyjádření učiněné žalobcem, tedy že pronásledovaná rodina splňuje definici sociální skupiny (viz výše).
21. Žalobci ve zbytku odkázali na text podaných žalob a trvali na důvodnosti žalobních námitek, přičemž měli za to, že vyjádření žalovaného tyto námitky v žádném případě nevyvrací.

V. Replika žalobkyně - důkazní návrhy

22. Dne 24. 6. 2020 byla krajskému soudu doručena další replika žalobkyně, v níž soudu navrhovala provedení důkazu přiloženou kopií oznámení o zahájení trestního stíhání své osoby, které je zároveň předvoláním. Tento dokument má dle jejího názoru prokazovat, že proti ní bylo zahájeno trestní stíhání podle § 280 odst. 1 trestního zákoníku Ruské federace, tedy pro údajné veřejné nabádání k extremistické činnosti. Žalobkyně toto stíhání připisuje událostem, které v řízení popisovala, tedy její aktivní účasti na opoziční činnosti, účasti na zmiňované demonstraci a následnému zadržení, a také příslušenství k rodině, která je pronásledována. Rovněž navrhla k provedení důkazu rozsudek ve věci zbavení rodičovských práv dcery žalobkyně, článek „[XXXXXXXXXXXX XXXX – XX XXXXX XXXXX X XXXXXX XX XXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXX](#)“ ze zpravodajského serveru „[dela.ru](#)“, Zprávu SOVA Inappropriate Enforcement of Anti-Extremist Legislation in Russia in 2019 z 21. dubna 2020, článek ze zpravodajského serveru Novinky.cz ze dne 10. 3. 2020 „[Ruští poslanci schválili změnu ústavy, která může udržet Putina u moci. Ten je proti](#)“. Žalobkyně vyjádřila přesvědčení, že výše navrhované důkazy a obsah aktuálních zpráv o zemi původu prokazují důvodnost její žaloby a splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany.

VI. Jednání soudu

23. Ještě před zahájením jednání nařízeného na den 7. 7. 2020 spojil krajský soud usnesením věci ohledně obou žalobců ke společnému projednání s tím, že věc bude nadále vedena pod sp. zn. 30 Az 18/2019. Pro takový postup byly splněny podmínky uvedené v § 39 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Obsahy žalob byly totiž ve své podstatě shodné, žaloby spolu skutkově souvisí, a to zejména s ohledem na skutečnost, že žalobkyně i žalobce dovozují důvody pro udělení mezinárodní ochrany od důvodů jim společných, tj. pronásledování

žalobkyně kvůli její politické aktivitě a rodinným vazbám s osobou politicky činnou. Spojení obou žalob ke společnému projednání považovali za vhodné i účastníci řízení.

24. Po zahájení jednání zástupce žalobců v podstatě zopakoval podstatný obsah jejich písemných podání a skutečnosti, které jimi byly uvedeny v rámci správního řízení. Poukázal a konstatoval podstatné části podaných žalob i dalších podání ve věci (tj. dvou replik žalobců a dodatečné repliky žalobkyně) a doplnil, že osud žalobce a jeho azylové důvody se odvíjejí od těch, které uvádí žalobkyně. V případě žalobce lze uvažovat zejména o udělení mezinárodní ochrany dle ustanovení § 13 zákona o azylu. Zástupce žalobců dále namítl, že u napadených rozhodnutí shledává nedostatky, a to skutkové i právní. Poukázal na judikaturu nadepsaného soudu, konkrétně na rozsudek ze dne 12. 11. 2019, č. j. 30 Az 37/2018-73, který shledal v souvislosti s projednávanou věcí jako přílehlavý. Doplnil, že situace v Rusku nenásvědčuje změnám politického kurzu.
25. Pověřená pracovnice žalovaného odkázala bez dalšího na svá vyjádření k žalobám ze dne 25. 10. 2019.
26. Žalobkyně dále k věci uvedla, že proti ní bylo v Rusku zahájeno trestní řízení. Své závěry podpořila odkazem na listinu založenou v soudním spisu na č. l. 74. Tlumočnice, kterou nadepsaný soud požádal o přeložení tohoto dokumentu, v průběhu jednání před nadepsaným soudem potvrdila, že autorem tohoto dokumentu je Ministerstvo vnitra Ruské federace, Krasnojarská policie, přípis je adresován žalobkyni na adresu jejího bydliště a obsahuje informaci o tom, že proti ní bylo zahájeno trestní řízení kvůli spáchání trestného činu podle ustanovení § 280 odst. 1 trestního zákoníku Ruské federace.
27. Pověřená pracovnice žalovaného v reakci na tyto skutečnosti doplnila, že není v pravomoci zdejšího soudu ani správního orgánu posuzovat, zda žalobkyně spáchala v zemi svého původu trestný čin či nikoliv, to je plně v kompetenci tamních příslušných orgánů.
28. Nadepsaný soud konstatoval skutečnosti plynoucí z listin, které přiložila žalobkyně ke své replice ze dne 23. 6. 2020. Jednalo se o zmíněné oznámení o zahájení trestního řízení žalobkyně, rozsudek ve věci zbavení rodičovských práv dcery žalobkyně, článek zabývající se Krasnojarským krajem a tamější situací, zprávu SOVA Inappropriate Enforcement of Anti-Extremist Legislation in Russia in 2019 ze dne 21. 4. 2020 týkající se problematiky potírání extremismu v Rusku a s tím související legislativy a konečně článek ze zpravodajského serveru Novinky.cz ze dne 10. 3. 2020 – „Ruští poslanci schválili změnu ústavy, která může udržet Putina u moci. Ten je proti.“
29. Žalobci rovněž poukázali na možný výslech jimi navržených svědků, konkrétně manželů B. a sdělili, že je možné provést výslech jejich dcery A. B. Provedení daného důkazu však v danou chvíli krajský soud nepovažoval za nutné (k tomu v podrobnostech níže).
30. Zástupce žalobců shrnul důvody svědčící pro důvodnost projednávaných žalob, trval na zrušení napadených rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.
31. Pověřená pracovnice žalovaného v závěrečné řeči shrnula, že žalovaný oprávněně neshledal důvody pro udělení žádné z forem mezinárodní ochrany. Navrhla proto žaloby zamítnout.

VII. Skutková zjištění a právní závěry krajského soudu

32. Krajský soud přezkoumal napadená rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. Nadepsaný soud vzal v potaz nejen námitky uvedené ve včas podaných žalobách ze dne 3. 10. 2019, ale i jejich bližší objasnění v replikách ze dne 3. 12. 2019 a 24. 6. 2020. Soud konstatuje, že žalobci dostali své povinnosti stran obsahu žalob a jejich náležitostí (v souladu s ustanovením § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Zejména té, že žaloba musí kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3 s. ř. s.) obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považují žalobci napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. května 2017, č. j. 10 Azs 65/2017 – 49). V žalobách byly uvedeny odkazy na konkrétní ustanovení právního předpisu, která měla být žalovaným porušena, a dále byly tyto odkazy spojeny s určitým skutkovým tvrzením, resp. jinak obecný odkaz byl konkretizován na individuální věc. Krajský soud proto přistoupil k meritornímu projednání věci.
33. V přezkumném řízení krajský soud ověřil následující rozhodné skutečnosti, přičemž měl na zřeteli také čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Dané ustanovení procedurální směrnice zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 uvedeného ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje *„úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU“*. S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy. Krajský soud dodává, že řízení o udělení mezinárodní ochrany tímto představuje výjimku k zásadě, že v řízení o žalobě proti správnímu orgánu přezkoumává soud zákonnost napadeného rozhodnutí ohledně skutkového i právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (ex tunc). Jak vyplynulo z výše uvedeného i vzhledem k judikatuře evropských soudů i českých správních soudů je naopak povinností soudů v těchto řízeních posuzovat skutkový i právní stav věci ex nunc, tedy ke dni vydání rozhodnutí soudu.
34. Z výše uvedeného důvodu musel krajský soud vzít v potaz i dokument předložený žalobkyní dne 23. 6. 2020 (viz výše). Z obsahu tohoto dokumentu se podává, že jeho autorem je Ministerstvo vnitra Ruské federace, Krasnojarská policie, přípis je adresován žalobkyni na adresu jejího bydliště a obsahuje informaci o tom, že proti ní bylo zahájeno trestní řízení kvůli spáchání trestného činu podle ustanovení § 280 odst. 1 trestního zákoníku Ruské federace. Jedná se tak s největší pravděpodobností o oznámení o zahájení trestního stíhání žalobkyně.
35. Na tomto místě soud znovu připomíná, co již uvedl shora, totiž že přílohami žalob byla rovněž rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2019. A to rozhodnutí č. j. OAM-495/ZA-ZA11-ZA10-2018, kterým žalovaný udělil panu A. B. (zeťovi žalobců) azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu. A dále rozhodnutí č. j. OAM-494/ZA-ZA11-ZA10-2018, který žalovaný udělil paní A. B. (dceři žalobců) azyl dle § 12 písm. a) zákona o azylu, dětem jmenovaných pak azyl dle § 13 zákona o azylu. Tato rozhodnutí totiž ve správním spise

založena nebyla, o jejich existenci se žalovaný nezmínil ani v odůvodnění napadených rozhodnutí.

36. Z obsahu správního spisu soud dále zjistil, že žalobci podali žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice dne 12. 5. 2019. Krajský soud podotýká, že všechny výpovědi žalobců učiněné v průběhu celého správního řízení představují několik stran protokolu. Proto nepovažuje za nutné ani možné, aby je opisoval v úplnosti. V podrobnostech tak odkazuje právě na obsah protokolů o výpovědi žalobců.
37. Pouze ve stručnosti krajský soud shrnuje, že žalobci jsou ruskými státními příslušníky, ruské národnosti a pravoslavného vyznání. Mají společně tři děti. Dceru A. (A.) B., dceru J. Č. a syna V. M. Všechny děti jsou ruské státní příslušnosti. Z Ruska vycestovali žalobci dne 4. 5. 2019, a to letecky z Moskvy přímo do Prahy. Doposud v žádném státu nežádali o udělení mezinárodní ochrany. Posledním místem jejich bydliště ve vlasti bylo město Krasnojarsk, ulice Šestaja Prodolnaja č. 48, kde žili ve vlastním rodinném domě. Oba jsou zdraví a nemají žádné zvláštní zdravotní potřeby.
38. Žalobce, na rozdíl od žalobkyně, nemá žádné politické přesvědčení, není členem žádné politické strany nebo skupiny, politicky se neangažoval a svou žádost o udělení mezinárodní ochrany spojoval výhradně s žádostí o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně. Ta ke svému politickému přesvědčení sdělila, že v květnu 2017 vstoupila do strany Alexeje Navalného, který v tomto roce kandidoval na prezidenta. Tehdy se strana jmenovala Progres, nyní asi Podpora. Původní motivací pro účast žalobkyně na politickém dění byl fakt, že spolu se žalobcem zakoupili jejich starší dceři byt, který ale nebyl nikdy postaven, protože společnost, která měla provádět výstavbu, zbankrotovala kvůli úplatkům. Tento fakt motivoval k politické aktivitě nejen její dcery, ale i žalobkyni.
39. Uvedla, že nedisponuje žádným potvrzením o tomto členství. Do této strany vstoupila rovněž její dcera Julia a společně byly zapsány do určitého seznamu této strany, přičemž nebyly oficiálními členkami. Pro politickou stranu se angažovaly jakožto dobrovolnice. Dcera Aljona a její manžel však členy strany byli. Žalobkyně dostávala e-maily o akcích, které strana organizovala a těch se pak účastnila. Dne 5. 5. 2018 měly začít její problémy v Rusku. Žalobkyně se tohoto dne účastnila mítinku proti korupci a to společně se starší dcerou a zetěm. Ten byl zadržen. Známý, který byl zaměstnancem na policii, jim v souvislosti s vyzvednutím zetě na stanici poradil, aby po jeho propuštění ihned odjeli z Ruska. Z tohoto důvodu jejich dcery s rodinami odcestovaly pryč z vlasti.
40. Žalobkyně dále poukázala na problémy s ruskými bezpečnostními orgány. V období od 1. 3. 2019 do 14. 3. 2019 byla zadržena. V té době probíhala univerziáda a protestovalo se proti zvyšování věku odchodu do důchodu. Tato akce s názvem „Flešmob“ probíhala následujícím způsobem. Zúčastněné osoby stály s plakáty, každý sám, na různých místech v rámci jejich města, kde probíhala univerziáda. Zadrženo při ní bylo celkem šest lidí, a to včetně osoby žalobkyně. Ta byla zadržena dvěma policisty z městské policie dohlížejícími na bezpečnost v regionu. Jednalo se o její první a jediné zadržení v životě. Nebyl jí však v dané věci vydán žádný protokol, který by zadržení potvrdil. Nebyla ani předvedena před soud, ale měla za to, že ve vztahu k ní bylo zmiňováno další vyšetřování a předvolání. Neměla se na koho obrátit, chtěla právního zástupce, ale bylo jí vysvětleno, že tento není potřeba, neboť je zadržena pouze kvůli ověření totožnosti. Při propuštění ze zadržení bylo žalobkyni řečeno, že pokud bude

ještě jednou zadržena na nějakém protestu Navalného, najdou si důvod k jejímu zatčení. Na toto ale nečekala a z Ruska odjela. Své zadržení žádným oficiálním způsobem neřešila, nepodávala žádnou stížnost ani se neobrátila na soud.

41. V době před odjezdem (duben 2019) za ní ještě měla přijít nějaká žena od policie s dalšími úředníky, kterou znala již od doby svého zadržení, a ptali se na její dcery. Tato žena následně požadovala vydání vnoučat žalobkyně pod pohrůžkou zatčení. Hrozila smyšleným zatčením na základě podstrčených drog apod. Žalobkyni bylo následně řečeno, že jsou rodina kriminálníků a zavrou je.
42. Při posouzení předmětných žádostí o udělení mezinárodní ochrany žalovaný konkrétně vycházel z jejich výpovědí, žalobkyní doložených materiálů a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Ruské federaci. Konkrétně vycházel ze Zprávy Freedom House – Svoboda ve světě 2019 - Rusko, ze dne 4. února 2019, z Výroční zprávy Human Rights Watch 2019 – Rusko, ze dne 17. ledna 2019, z Informace OAMP – Ruská federace – Systém registrace pobytu, ze dne 12. července 2019 a z Informace Evropského azylového podpůrného úřadu (EASO) – Zpráva EASO o zemi původu - Ruská federace, Státní aktéři ochrany – 2.1. Ministerstvo vnitra (MVD) a policie, z března 2017. Veškeré uvedené informace jsou součástí spisového materiálu k žádosti jmenované o udělení mezinárodní ochrany.
43. V souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu byla dne 7. 8. 2019 dána žalobcům možnost se s výše uvedenými informacemi seznámit, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání. Žalobkyně této možnosti využila a uvedla, že ví, jak to v Rusku vypadá. Doplnila, že v Rusku zůstal její syn a situace se tam zhoršila. Pravděpodobně je proti žalobcům vedeno nějaké řízení, jelikož jsou pravidelně jednou týdně navštěvováni pracovníky místní administrace. Sousedům však důvod návštěv není sdělován. Do správního spisu posléze doplnila záznam ze zpravodajství ze dne 26. 7. 2017 týkající se mítinku podvedených podílníků v Krasnojarsku, 3 zprávy ze dne 24. 7. 2017 vyzývající k účasti na výše uvedeném mítinku dne 25. 7. 2017 a 3 zprávy z týmu Navalného podávající informace o nastalých událostech – 1) stávka v Krasnojarsku dne 10. 8., 2) pokus o vtrhnutí OMONu do bytu, kde se nachází pracovníci a dobrovolníci strany Navalného, povolení mítinku na prospektu Sacharova, 3) několik obyvatel Krasnojarsku obdrželo od vyšetřovacího výboru pozvánku na rozhovor v souvislosti s tím, že repostovali na internetu zveřejněné video urážející krasnojarského gubernátora. Dalším doloženým materiálem byl internetový článek z Euronews ze dne 10. 8. 2019 týkající se mítinku za čestné volby do moskevské městské dумы.
44. Žalobce k možnosti dle ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu nenavrl žádné doplnění podkladů pro rozhodnutí, ani nedoplnil žádné další skutečnosti nebo nové informace, které měl vzít správní orgán při posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany v úvahu. Měl za to, že vše podstatné sdělila již v průběhu správního řízení žalobkyně.
45. Na základě takto zjištěného skutkového stavu věci, který nikterak nerozpoují ani žalobci v žalobách, a po provedeném přezkumném řízení, dospěl soud k názoru, že žaloba je důvodná.
46. Soud předesílá, že není smyslem soudního přezkumu stále dokola podrobně

opakovat již jednou vyřčené, a proto se může soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012 – 47; všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu citovaná v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nssoud.cz).

47. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14 zákona o azylu, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
48. Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
49. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu se *„pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.“* Původcem pronásledování nebo vážné újmy se podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu rozumí *„státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem (...) nebo soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát (...) nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.“* Podle ustanovení § 2 odst. 7 stejného zákona *„pronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má (...) a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu.“*
50. Ohledně definice pojmu „pronásledování“ odkazuje krajský soud ještě na čl. 9 odst. 1 tzv. „kvalifikační směrnice“.
51. Krajský soud doplňuje, že shora citované ustanovení § 12 zákona o azylu spojuje důvodnost strachu z pronásledování i z hlediska možného pronásledování do budoucna, protože rozhodování o mezinárodní ochraně je rozhodováním prospektivním. V rámci tohoto posuzování se pak uplatňuje standard tzv. přiměřené pravděpodobnosti (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018-47 či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82). Nejvyšší správní soud konstantně zastává názor, že přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech

obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to však bez dalšího, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane.

52. Z obsahu žalobou napadených rozhodnutí i z připojeného správního spisu v daném případě vyplynulo, že žalobci jako zásadní důvod své žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedli obavy z pronásledování ze strany státních orgánů. Ty měly pronásledovat zejména jejich starší dceru, jejího manžela a žalobkyni, a to z důvodů souvisejících s jejich politickou aktivitou, přičemž tyto problémy se pak dotýkaly celé rodiny, tedy i žalobce.
53. Krajský soud doplňuje, že tyto skutečnosti byly žalobci reflektovány i v jádru jejich žalobní argumentace. Namítali totiž v první řadě to, že se žalovaný přezkoumatelným způsobem nevypořádal s otázkou existence jejich odůvodněného strachu z pronásledování v zemi původu v souvislosti s jejich příslušností k určité sociální skupině – rodinných příslušníků osoby disidenta, resp. osoby, která v zemi aktivně zastávala politické názory. Této žalobní námitce musel krajský soud přisvědčit, a to z následujících důvodů.
54. Krajský soud úvodem odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004-60, v němž je sociální skupina vymezena takto: „*Určitá sociální skupina ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je skupina osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýčných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky nepatří. I pouhá příslušnost k určité sociální skupině může být postačujícím důvodem pro udělení azylu; rozhodující je ovšem existence odůvodněného strachu z pronásledování, směřujícího vůči žadateli o azyl jako příslušníku určité sociální skupiny, jež podnikají úřady země, případně jež vychází od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotýčné země, a úřady vědomě takové jednání tolerují, případně odmítají či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu.*“ Aby bylo možné hovořit o azylově relevantním pronásledování, musí být dle judikatury Nejvyššího správního soudu splněny i další podmínky, a to příčinná souvislost mezi pronásledováním a příslušností k určité sociální skupině, dlouhodobost a intenzita potíží, nemožnost využití vnitrostátní ochrany či vnitřního přesídlení, nedostupnost či selhání ochrany v zemi původu.
55. Žalovaný v tomto směru zcela striktně odděloval situaci žalobců a dalších členů jejich rodiny. Nijak nezohlednil možné vazby, které mohou vyplývat již jen z objektivní skutečnosti, že se jedná právě o členy jedné rodiny. Přitom žalobci již v průběhu správního řízení upozorňovali na situace, které o provázanosti osudů jejich jednotlivých členů mohou svědčit.
56. Vyplývá to například ze skutečnosti, že žalobkyně byla dobrovolnicí pro stejnou politickou stranu, jako její dcery, přičemž ty byly posléze nuceny právě kvůli své politické aktivitě opustit vlast. Další skutečností, která může svědčit o jednotném osudu rodiny, byla také návštěva vyšetřovatelky na adrese bydliště žalobců, která oba žalobce kvůli jejich dcerám konfrontovala. Bylo jim dále sděleno, že jsou rodinou kriminálníků. Žalovaný však tato vyjádření žalobců zcela opomenul, stejně jako dle soudu významnou skutečnost, že rodině dcery (A., A.) žalobců byl v České republice udělen azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu (dcera a zeť žalobců) a § 13 téhož zákona (jejich děti, vnoučata

žalobců). Požadavku na řádné hodnocení této problematiky tak zůstal žalovaný hodně dlužen. Přitom se přímo nabízelo provést výslech těchto členů rodiny žalobců, kteří žijí v České republice. V dalším řízení je tento postup správnímu orgánu doporučen.

57. Krajský soud dále v kontextu možného udělení azylu v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany doplňuje, že žalobkyně od počátku řízení o své žádosti o udělení mezinárodní ochrany tvrdila, že jí v Rusku hrozí trestní stíhání. O této skutečnosti informovala žalovaného v průběhu správního řízení dokonce několikrát. Žalovaný ale uvedené tvrzení žalobkyně nepovažoval za věrohodné a označil je za spekulaci.
58. Krajský soud však konstatuje, že oba žalobci v průběhu správního řízení uvedli konzistentní azylový příběh. Sdělili vyčerpávajícím způsobem svůj osud, a to včetně popisu života jejich dcer a syna. Žalobkyně dále poukázala na to, jak pomáhali spolu se žalobcem opustit své nejstarší dceři zemi, a poté se sami rozhodli pro útěk. Je třeba říci, že výpovědi žalobců jsou v podstatných bodech shodné. Ze shora uvedeného je zřetelné, že žalovaný z některých jejich vyjádření vycházel a měl je za pravdivá, některá vyjádření ovšem nikoliv a některé informace naprosto opomenul (například se nijak nezabýval vlivem problémů dcery na život žalobců ve vlasti, viz výše). Žalovaný se zaměřil na zpochybnění věrohodnosti žalobců, aniž by své pochyby relevantně vysvětlil. Krajský soud však v napadeném rozhodnutí nenalezl odpověď na otázku, z jakého důvodu takto žalovaný postupoval, tedy proč ta která konkrétní tvrzení žalobců shledal věrohodná a proč jiná konkrétní tvrzení nikoliv. Pokud měl žalovaný za to, že se události, které byly oběma popsány, nestaly, měl tyto dle něj sporné informace podrobit testu přiměřené pravděpodobnosti, který lze považovat za důkazní standard pro zkoumání strachu z pronásledování žadatele. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 8. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, vymezil, že: *„Lze konstatovat, že žalovaný nemůže ze svého posuzování vyloučit tvrzené skutečnosti např. pouze proto, že nelze vyloučit jiný průběh událostí než ten předestřený žadatelem či že existuje alternativní vysvětlení pro určité skutečnosti, které je stejně pravděpodobné.“* Žalovaný v této souvislosti také nebral v potaz, že přestože je pro přiznání postavení uprchlíka obecně vyžadováno, aby měl žadatel o mezinárodní ochranu odůvodněný strach z toho, že on sám bude vystaven pronásledování, tak existence tohoto odůvodněného strachu nemusí být nezbytně založena výlučně na jeho vlastní zkušenosti.
59. Pokud měl žalovaný pochybnosti o věrohodnosti některých tvrzeních žalobců, bylo jeho povinností taková tvrzení jasně a zřetelně identifikovat, závěr o jejich nevěrohodnosti pečlivě odůvodnit a dovodit z něj závěry ve vztahu k posouzení důvodnosti jejich žádostí.
60. Krajský soud podotýká, že zásadním předpokladem k tomu, aby správní orgán (potažmo správní soud) mohly zodpovědně posoudit, zda je v tom kterém případě žádosti o mezinárodní ochranu standard uvedeného institutu naplněn či nikoliv, je úplné zjištění skutkového stavu věci ve smyslu § 3 správního řádu zcela nezbytné. Krajský soud je toho názoru, že právě této svojí povinnosti žalovaný v posuzované věci nedostál.
61. Dlužno dodat, že z materiálu, který posléze doložila žalobkyně krajskému soudu, plyne, že proti ní s největší pravděpodobností skutečně trestní stíhání kvůli podezření ze spáchání trestného činu podle ustanovení § 280 odst. 1 trestního zákoníku Ruské federace zahájeno bylo. Závěry vyplývající z tohoto dokumentu je správní orgán povinen reflektovat v novém rozhodnutí a adekvátně na ně reagovat.

62. Dalším pochybením, které krajský soud shledal (a bylo rovněž namítáno v žalobách), byla nedostatečnost úvah žalovaného stran možnosti vnitrostátní ochrany žalobců a stran možnosti využití vnitřního přesídlení v rámci Ruské federace. Žalovaný měl za to, že skutečnost, že žalobci bezproblémově opustili Rusko, pouze umocňuje závěr o neexistenci tvrzeného pronásledování. Na základě pohovorů se žalobkyní a na podkladě zpráv o zemi původu dospěl k závěru, že jí takové pronásledování ani vážná újma (relevantní z pohledu mezinárodní ochrany) nehrozí. Tyto závěry shledává krajský soud za nedostatečné a to z následujících důvodů.
63. Krajský soud upozorňuje, žalovaný zcela pominul skutečnost, že nejen z výpovědi žalobců, ale i z materiálů, které si sám opatřil, vyplynulo, že: „*Přestože ústava zaručuje svobodu slova, mlhavé zákony o extremismu udělují státním orgánům široké diskreční pravomoci pro zasahování proti jakémukoli projevu, organizaci či aktivitě, která nemá podporu oficiálních míst.*“ A dále že: „*Ministerstvo spravedlnosti znovu odmítlo zaregistrovat politickou stranu Navalného*“ (viz Ruská federace, Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) ze dne 29. 3. 2019). S těmito informacemi ale žalovaný nijak dále nepracoval a to i přesto, že závěry zde uvedené jsou přílehlavé k předmětné věci. Za klíčové přitom považoval pouze to, že žalobci nevyhledali žádnou pomoc orgánů státní správy a ze země vycestovali bezproblémově. V tomto směru ale zcela pominul fakt, že žalobci čelí možnému pronásledování právě ze strany státních orgánů. Krajský soud znovu opakuje, že pokud měl žalovaný nějaké pochybnosti či nejasnosti, resp. považoval v určitém směru výpovědi žalobců za rozporné či účelové, měl se pokusit jim dát šanci tento domnělý rozpor odstranit a neměl hodnocení tohoto faktu zcela účelově a bez podkladů přesouvat až do odůvodnění napadených rozhodnutí. Žalovaný se tak měl za této situace vypořádat hlavně s tím, zda je či není pro žalobce v místě původu dostupná určitá vnitrostátní ochrana. Jeho strohé závěry neodpovídají podmínkám kladeným na takové posouzení kvalifikační směrnici a judikaturou (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2007, č. j. 4 Azs 195/2006-149, či téhož soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89). Závěry žalovaného považuje v tomto bodě krajský soud za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
64. Stejně tak žalovaný zcela nekonkrétně uvedl, že žalobci mají možnost řešit svoji situaci přesídlením na jiné místo v rámci Ruska. Opomenul však vyhodnotit, kam přesně (např. do jakého kraje či oblasti) by to mělo být, kde že by žalobcům pronásledování nemělo hrozit. Právě v tomto okamžiku bylo totiž na místě, aby žalovaný zvážil a vyhodnotil informace, které mu byly žalobci poskytnuty. Vzhledem k výše popsané situaci jejich dcery (potažmo žalobkyně) se měl žalovaný minimálně pokusit zodpovědět otázku, zda jim nehrozí v případě návratu do země původu hrozba reálného nebezpečí na celém jeho území. Uvedené závěry žalovaného jsou tak ve zjevném rozporu a závěr o možnosti vnitřního přesídlení žalobců nemá oporu v obsahu správního spisu.
65. Žalobci v žalobách dále shodně namítali, že žalovaný nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, i ve vztahu k ustanovení § 14 zákona o azylu. Dle tohoto ustanovení jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, či v případě žalobce dle ustanovení § 13 zákona o azylu, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.
66. K otázce posuzování humanitárního azylu nadepsaný soud rovněž odkazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je otázkou

správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003-38, či ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je přitom limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55). Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48).

67. V již zmiňovaném rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, Nejvyšší správní soud uvedl: *„Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.“*
68. Pokud jde o tzv. humanitární azyl udělovaný dle § 14 zákona o azylu, důvody, pro které nelze žalobcům humanitární azyl udělit, byly v odůvodnění napadeného žalovaným popsány, byť v kontextu ostatních vad řízení ne zcela podrobně. Krajský soud však podotýká, že žalovaný se zaobíral situací žalobců dostatečně, když shrnul jejich ekonomickou a zdravotní situaci a podotkl, že ve světle judikatury je tento institut využíván opravdu zcela výjimečně. S těmito závěry se krajský soud ztotožňuje.
69. Žalobci následně vytýkali žalovanému, že se nedostatečným způsobem vypořádal s problematikou naplnění důvodů pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu. Této žalobní námitce musí dát krajský soud plně za pravdu.
70. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

71. Krajský soud v tomto směru nemůže pominout skutečnost, že se žalovaný na základě jím obstaraných podkladů dostatečným způsobem nevypořádal zejména s existencí reálného nebezpečí vzniku vážné újmy, která by žalobcům mohla hrozit v případě jejich návratu do Ruska. Žalovaný vyšel z informací, které se této problematice věnovaly toliko v obecné rovině. V souvislosti s tím krajský soud upozorňuje, že žalovaný je povinen brát v potaz a vycházet z informací coby jednoho celku, nikoliv je bezdůvodně selektovat. Skutkový stav a z něj dovozené právní závěry je třeba přiléhavým způsobem vztáhnout na azylový příběh žalobců a následně kvalifikovaně rozhodnout. Žalovaný se spokojil s konstatováním, že: *“žadatelkou sdělené obavy z jejího zatčení a uvěznění v Rusku považuje správní orgán za neodůvodněné, založené pouze na žadatelčiných subjektivních domněnkách.”* Tyto závěry jsou ale již jen vzhledem ke skutečnostem uvedeným shoda naprosto nedostatečné a nepodložené.
72. Krajský soud uzavírá, že žalovaný se posouzení, zda žalobci mohou mít v případě navrácení do své vlasti důvodnou obavu, že by jim hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 ve spojení s ustanovením § 14a odst. 2 zákona o azylu, věnoval bez individuálního provázání s jejich azylovým příběhem. Znovu zcela opominul a nevyhodnotil skutečnost, že žalobci jsou v situaci, kdy rodině jejich starší dcery byl udělen v České republice azyl, dceři a zeťovi žalobců z důvodů vymezených v § 12 písm. a) zákona o azylu. Svou argumentaci nejenže nastínil ve zcela obecné rovině, ale za naprosto zásadní považoval to, že žalobci měli v průběhu správního řízení tvrdit skutečnosti, které shledal za nepravdivé. Otázce věrohodnosti výpovědí žalobců i možnosti vnitřního přesídlení v Rusku se již soud věnoval výše, proto na své závěry v tomto odkazuje. Tento úsudek pak vyslovuje nejen v souvislosti se závěry posuzování podmínek pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, ale rovněž s posuzováním podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a téhož zákona. Závěry žalovaného nemohou ve světle výše uvedeného obstát.
73. Krajskému soudu tak nezbylo, než žalobou napadená rozhodnutí zrušit pro vady řízení spočívající jednak v jejich nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, jednak v tom, že skutkový stav ohledně některých aspektů posuzované věci, který vzal žalovaný za základ napadených rozhodnutí, neměl oporu ve správních spisech nebo nebyl zjištěn v úplnosti. Současně vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž bude žalovaný právními názory vyslovenými krajským soudem v tomto rozsudku vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s).
74. Aby mohl žalovaný dospět k nepochybnému závěru, že žalobci nesplňují požadavky pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu zákona o azylu, je třeba, aby v dalším řízení odstranil nedostatky, které mu tímto rozsudkem krajský soud vytkl. Tedy zejména provede důkaz obsahem dokumentu týkajícího se s největší pravděpodobností zahájeného trestního stíhání žalobkyně, případně provede v tomto směru i jiné důkazy. Jedním z nich může být například výslech dalších osob, které žalobci navrhli, či výslech osob, které bude sám žalovaný považovat za vhodné. Postaví zcela najisto, zda žalobcům pronásledování nebo újma ve smyslu zákona o azylu skutečně hrozí, či nikoliv. Za tím účelem si obstará rovněž dostatek aktuálních informací o zemi jejich původu, z nichž bude moci vycházet při hodnocení skutečností relevantních pro posouzení důvodnosti jejich žádostí o udělení mezinárodní ochrany. Vezme v potaz i ty, které žalobci předložili nebo na které odkazovali v rámci soudního řízení. Nepochybně se pak bude muset rovněž vypořádat se skutečností, že rodině jejich starší dcery byl udělen v České

republike azyl, dceři a zeťovi žalobců z důvodů vymezených v § 12 písm. a) zákona o azylu.

75. Žalovaný samozřejmě může také provést za účelem úplného zjištění skutkového stavu věci jakékoliv jiné důkazy, shledá-li je pro rozhodnutí ve věci samé relevantními. S ohledem na předpokládaný značný rozsah dokazování nepřicházelo v úvahu, aby je realizoval soud v rámci soudního řízení, protože by tím v podstatě činnost správního orgánu nahradil. Proto také soud při jednání neprovedl navrhovaný důkaz výsledkem svědka – dcery žalobců.
76. Na základě takto dostatečně zjištěného skutkového stavu věci pak žalovaný opětovně posoudí důvodnost obou žádostí o udělení mezinárodní ochrany a své právní závěry odůvodní přezkoumatelným způsobem splňujícím kritéria vymezená v § 68 odst. 3 správního řádu.

VIII. Náklady řízení

77. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalobcům, kterým by jinak jakožto úspěšným účastníkům řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly, o čemž svědčí obsah soudního spisu.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 14. července 2020

JUDr. Jan Rutsch v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení: I. S.

